

1. Shrnutí

- Hrubý domácí produkt (HDP) české ekonomiky se v roce 2020 reálně propadl o 5,6 %¹, což bylo nejhlubší snížení za dobu existence samostatné ČR. K poklesu loni přispívaly všechny složky HDP, nejvíce domácí spotřeba a investice. Samotné 4. čtvrtletí 2020 bylo ovlivněno další vlnou opatření proti šíření covidu-19. Na rozdíl od 2. čtvrtletí roku ale nebyla v takové míře zasažena zahraniční poptávka. Výsledný meziroční pokles se tedy zmínil na 4,7 % a mezičtvrtletně HDP vzrostl o 0,6 %. Domácí spotřeba i investice ale ve 4. čtvrtletí výrazně klesaly. Nová vlna nákazy přinutila k opatřením i zbytek EU. Hrubý domácí produkt v Unii tak klesl o 0,4 % mezičtvrtletně a meziroční pokles se prohloubil na –4,8 %. Výsledky ale negativně ovlivnil mezičtvrtletní propad ve velkých ekonomikách – Francii a Itálii. Velké množství evropských ekonomik naopak mezičtvrtletně mírně rostlo.
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) loni klesla o 5,5 % a propad zasáhl většinu odvětví. Výjimkou byly zemědělství, informační a komunikační činnosti, veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče. Hluboký propad vykazovaly skupiny obchod, doprava, ubytování a pohostinství (–11,8 %) i profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (–9,3 %). Pokles zasáhl i na export zaměřený zpracovatelský průmysl (–6,9 %). Ve 4. čtvrtletí HPH za úroveň předchozího roku zaostávala o 4,7 %, ale mezičtvrtletně se zvýšila o 0,5 %. Vzhledem k nové vlně opatření byly opět nejsilněji postiženy ostatní činnosti (zejména osobní služby, jako jsou kadeřnictví apod., meziroční pokles HPH o 20,9 %) a obchod, doprava, ubytování a pohostinství (–14,7 %). Naopak meziroční propad ve zpracovatelském průmyslu se zmínil na 1,1 %.
- Všeobecné omezení ekonomického provozu v průběhu 2. čtvrtletí negativně ovlivnilo zahraniční obchod a ve druhé polovině roku se vývozci snažili ztráty dohnat. Celkem loni vývoz zboží a služeb reálně klesl o 6,0 %² a dovoz o 6,1 %. Bilance dosáhla přebytku 390,5 mld. korun, což bylo meziročně o 42,3 mld. více. Zlepšení se týkalo výhradně obchodu se zbožím. Na zvýšení kladného salda měl vliv zejména obchod s ropou a zemním plynem, naopak přebytek obchodu s motorovými vozidly se snížil. Ve 4. čtvrtletí zahraniční obchod dosahoval rekordních výsledků (přebytek 145,5 mld.), na kterých se naopak právě obchod s motorovými vozidly ve velké míře podílel.
- Podle deflátoru HDP celkový nárůst cenové hladiny loni činil 4,1 %, což je nejvíce od roku 2001. Výrazně rostly ceny spotřeby i kapitálových statků. Index spotřebitelských cen se loni zvýšil o 3,2 %, zejména pod vlivem potravin a nealkoholických nápojů, alkoholu a tabáku a bydlení a energií. Ve 4. čtvrtletí růst spotřebitelských cen výrazně zpomalil na 2,6 %, hlavně pod vlivem zpomalení dynamiky cen potravin. Většinu sledovaných cenových indexů loni ovlivňoval propad cen ropy, který tlumil meziroční růst cen průmyslových výrobců i cen dovozu.
- Měnověpolitické úrokové sazby byly v první polovině roku sníženy, což ovlivnilo i další úrokové sazby, zejména ty u vkladů. Snížená spotřeba tlumila dynamiku spotřebních úvěrů pro domácnosti, poměrně nedotčen byl vývoj objemu úvěrů na bydlení.
- Ekonomický pokles měl vliv i na zaměstnanost, která loni klesla o 1,5 %³. Výrazně k tomu přispěl zpracovatelský průmysl, kde se ale ve 4. čtvrtletí situace spíše zlepšovala a pokles se dál neprohluboval. Naproti tomu v segmentu obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství se propad zaměstnanosti ve 4. čtvrtletí prohloubil na 5 %. Naopak pokračoval výrazný rozvoj informačních a komunikačních činností (nárůst o 3,5 %). Obecná míra nezaměstnanosti loni rostla jen mírně, což souvisí s vládními stabilizačními programy i s poměrně výrazným navýšením počtu ekonomicky neaktivních. Průměrná mzda loni vzrostla o 4,4 % na 35,6 tis. korun. V rámci jednotlivých odvětví ale panovaly ve mzdovém vývoji velké rozdíly.
- Hospodaření státního rozpočtu loni skončilo schodkem ve výši 367,4 mld. korun. Meziročně se deficit prohloubil o téměř 340 mld. Rozhodující měrou se na schodku podílela protipandemická opatření, která na jedné straně významně navýšila rozpočtové výdaje (18,8 %), zároveň ale vedla k propadu příjmů (–3,1 %). Na straně příjmů došlo k citelnému výpadku daňových příjmů i výběru pojistného na sociální zabezpečení. Narůstaly běžné výdaje, které zahrnovaly i kompenzační opatření podnikům, obcím i jednotlivcům. Výrazný růst se týkal i sociálních dávek (důchodů i nedůchodových dávek).

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejich složkách jsou vyjádřena ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

² Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

³ Údaje o zaměstnanosti jsou uvedeny v pojetí národních účtů a očištěny o sezónní vlivy.

